

21.3.2022

tav@eduskunta.fi**ASIA: U 19/2022 vp - Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metaanipäästöjen vähentämisestä energiasektorilla ja asetuksen N:o (EU) 2019/942 muuttamisesta**

Gasgrid Finland Oy (jäljempänä Gasgrid) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Toimimme järjestelmävastaavana kaasun siirtoverkonhaltijana Suomessa ja tarjoamme asiakkaillemme turvallista, luotettavaa ja kustannustehokasta kaasujen siirtoa sekä kehittämmme aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti siirtoalustaa, palveluita ja kaasumarkkinoita edistääksemme tulevaisuuden hiilineutraalia energia- ja raaka-ainejärjestelmää.

Gasgrid pitää metaania koskevan komission asetusluonnoksen (COM(2021) 805 final) sisältöä hyvänä ja kannatettavana. Metaanipäästöt ovat globaali ongelma ja on ensiarvoisen tärkeää, että niihin puututaan ja suhtautumista tiukennetaan myös EU-tasolla.

Gasgrid haluaa edistää yhteiskunnan hiilineutraaliutta puhtaiden kaasujen avulla. Uudet innovatiiviset teknologiat, kuten vety tai synteettinen kaasu ja CO₂-talteenottoteknologiat nopeuttavat myös kaasumaisten polttoaineiden hiilineutraaliuden saavuttamista. Kaasun siirtojärjestelmässä siirretään tänä päivänä maakaasun lisäksi myös uusiutuvaa biokaasua useista eri syöttöpisteistä. Olemassa olevassa kaasuputkistossa voi siirtää tulevaisuudessa myös synteettistä metaania ja pieniä määriä vetyä.

Metaanipäästöjen hallinta on tärkeää, koska metaani on kasvihuonekaasu, jonka ilmastolämmityspotentiaali on 28 kertaa suurempi kuin hiilidioksidin. Gasgrid minimoi kaikki metaanipäästöt omassa toiminnassaan. Metaanipäästöjä syntyy Gasgridin toiminnassa huoltotoiminnassa, projekteissa, turvallisuuteen liittyvissä toimissa sekä hajavuodoista. Päästötasomme ovat jo tänä päivänä vähäiset ja haluamme vähentää päästöjämme entisestään sekä olla edelläkävijä ja esikuvana koko alalle. Vuonna 2021 metaanipäästömme olivat 203 tonnia, mikä vastaa vain 5700 t CO₂e. Kaasujen siirtomäärä oli vuonna 2021 25,1 TWh. Kaasut kattavat vuosittain 5–10 % Suomen energiankulutuksesta. Metaanipäästöt suhteessa siirrettyyn kaasujen määrään olivat viime vuonna Suomessa 0,01 %, eli käytännössä kaasuputki on tehokas siirtoalusta eikä se aiheuta juurikaan päästöjä. Suomen kasvihuonepäästöt kokonaisuudessaan vuonna 2020 olivat 47,8 miljoonaa tonnia, joten Gasgridin metaanipäästöt laskettuna hiilidioksidiekvivalentiksi vastaavat Suomen kokonaispäästöistä 0,01 %.

Olemme myös ennaltaehkäisseet merkittävästi metaanipäästöjä vuosittain huolellisen suunnittelun, asiakasyhteistyön ja tehokkaan operoinnin avulla. Vuonna 2021 Gasgridin ennaltaehkäistyt metaanipäästöt olivat 149 tonnia, joka vastaa 4200 t CO₂e. Seuraamme myös teknologian kehitystä ja sen käyttöönottoa metaanipäästöjen vähentämisessä.

Gasgridin kaasuputkistoa valvotaan 24/7 keskusvalvomossa Kouvolassa ja toiminnalla on päivystys- ja varallaolotoiminnot. Putkistoa huolletaan systemaattisesti ennakkohuolto-ohjelman mukaisesti. Kaasuputkisto on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) valvoma infra ja Gasgridilla on nimetty putkiston käytönvalvoja. Näillä kaikilla toimilla ennaltaehkäistään vuotojen syntymistä ja niiden korjaamista.

Metaanipäästöjä syntyy Gasgridin toiminnassa huoltotoiminnassa, projekteissa, turvallisuuteen liittyvissä toimissa ja hajavuodoista. Kaasun kanssa työskenneltäessä kaasuputkiston osia pitää ajoittain tyhjentää eli ulospuhaltaa, jotta kaasuputkistoa voidaan huoltaa tai kehittää turvallisesti. Tyhjennys on välttämätöntä turvallisen työskentelyn varmistamiseksi. Kaasuputkiston tyhjennyksissä sovitaan asiakkaan kanssa, siten että putkiston osa ajetaan mahdollisimman matalaan paineeseen, jotta metaanipäästöt ilmaan eivät muodostu suureksi. Ulospuhallusta tehdään putkiston käyttöönotossa, kaasuputkiston sisäpuolisessa tarkastuksessa, kunnossapidossa ja huollossa, jotka on edelleen sallittu komission asetusluonnoksen artiklan 15 kohdissa e, j ja k. Gasgrid tutkii myös kaasun ulospuhallettavan kaasun talteenottoa eri ratkaisulla. Myös vähäiset hajavuodot ovat seurannassa ja korjaussuunnitelmaa toteutetaan vuosittain.

Kaasun soihdutus tarkoittaa kaasun polttamista soihtulaitteella hiilidioksidiksi. Gasgrid ei tee nykyisin säännönmukaista soihdutusta. Soihdutus eli metaanin muuttaminen hiilidioksidiksi olisi projekteissa parempi vaihtoehto kuin kaasun ulospuhallus, joten kategorinen soihdutuksen kieltäminen kaikissa tilanteissa ei ole näkemyksemme mukaisesti järkevää.

Komission asetusluonnoksen artiklassa 14 ehdotetaan vuotomittausten suorittamista kolmen kuukauden välein. Gasgrid arvioi, että niin tiheä vuotomittausten suorittaminen tapahtuu liian usein eikä tuota merkittäviin kustannuksiin verrattuna hyötyä. Gasgrid on mitannut hajametaanipäästöjä ja muutokset eri vuosienkaan välillä eivät ole suuria. Lisäksi kunnossapito käy asemilla säännöllisesti, jolloin isot vuodot ovat havaittavissa. Kunnossapidolla on aina mukana henkilökohtainen kaasuhälytin, joka hälyttää metaanivuodosta ja lisäksi kunnossapito voi mitata käsimittarilla kaasuvuotoja. Myös rakennuksissa on metaanivuodon ilmais- ja hälytysjärjestelmä ja ilmoitus vuodosta tulee reaaliaikaisesti keskusvalvomon valvontajärjestelmään. Erillisten vuotomittausten suorittaminen talviaikaan on teknisesti erittäin haastavaa lumi- ja pakkasolosuhteissa ja pyrimme välttämään venttiilien operointeja talvella. Näillä perusteluilla näemme, että mittausten suorittaminen 1–2 vuoden välein olisi Gasgridin näkökulmasta riittävää. Korjaussuunnitelman päivitys kannattaa tehdä samalla syklillä kuin vuotomittaukset on suoritettu.

Komission asetusluonnoksen artiklassa 14 kuvataan metaanivuotojen korjaustoimien suorittamista vuodon havaitsemista ja korjaamista viimeistään viiden päivän kuluttua havaitsemisesta. Gasgridissa mahdolliset vuodot minimoidaan kunnossapidollisilla toimilla välittömästi. Kaasuputkiston korjaus voi vaatia myös laajempia ja monimutkaisempia toimenpiteitä, jotka vaativat huolellista suunnittelua, osien hankintaa, riskienarviointia ja toteuttamista, mikä voi kestää jopa kuukausia. Vuoto on mukana Gasgridin energianhallintajärjestelmän raportoinnissa, niin pitkään kunnes korjaus on saatu valmiiksi. Kaasuputkiston huoltotyö voi vaatia myös asiakkaan kaasun käytön katkaisemista, joten korjaustyöt joudutaan sovittamaan asiakkaan seisokkiin, joita voi olla 2 vuoden tai jopa 5 vuoden välein. Kaasuputkisto on kokonaisuus, jonka korjaus vaatii monen asian yhteensovittamista. On erittäin tärkeää huomioida komission asetusluonnoksen sisällössä, että korjaukset voidaan tehdä seuraavassa asiakasseisokissa. Täten ehdotamme, että metaanivuodot on korjattava viimeistään suunnitellussa asiakasseisokissa ja poistetaan vuoden aikaväli komission asetusluonnoksesta. Pahimmassa tapauksessa liian tarkka aikamääre voi johtaa jopa päästöjen nousuun, jos korjausta ei tehdä suunnitellusti ja hallitusti, jolloin riski suurille ulospuhalluksille kasvaa.

Maakaasun putkiston turvallisuutta valvoo Tukes, joka suorittaa vuosittain turvallisuustarkastuksia asemilla ja häiriötilanteet raportoidaan myös Tukes:lle. Siksi Tukes olisi luonteva taho suorittamaan myös metaaniasetuksen valvontaa liittyen metaanipäästöjen raportointiin ja tarkastuksiin.

Gasgrid näkee, että päästöjen varmennuksessa on nykyisin jo monenlaista toimintaa. Gasgridin toimintajärjestelmä on sertifioitu ja kattaa turvallisuus-, laatu-, ympäristö- ja energiajärjestelmät. Toimintajärjestelmä auditoidaan vuosittain sekä ulkoisen kumppanin että sisäisen auditointitiimin toimesta. Lisäksi ulkopuolinen taho on varmentanut Gasgridin vuoden 2021 raportoidut suorat hiilidioksidiekvivalenttipäästöt, jotka sisältävät myös metaanipäästöt. Nyt komission asetusluonnoksessa ehdotetaan uutta varmennusta metaanipäästöihin liittyen, mikä lisää kustannuksia ja päällekkäisyyttä nykyiselle toiminnalle. Kuitenkin varmennus yleisesti tuo vertailukelpoisuutta eri maiden päästölukuihin ja kannustaa päästöjen vähentämiseen koko Euroopan tasolla.

Kaasun maahantuojien velvoitteita on kuvattu komission asetusluonnoksen artiklassa 27 ja Gasgrid ei toimi maahantuojana vaan maahantuojina toimivat Gasgridin asiakkaat.

Teknisistä seikoista kommentoimme U-kirjeen 19/2022 vp sivun 4 osalta, että kaasun ruiskutuksesta käytetään termiä kaasun syöttö ja metaanin irrottaminen (dispatch) tarkoittaa käsityksemme mukaan kaasun käyttöä tai lähettämistä asiakkaan prosessiin. Sivulla 8 todetaan, että Suomen maakaasuverkko on kokonaisuudessaan uusi, mutta vanhimmat putkiston osat ovat vuodelta 1974 ja uusimmat vuodelta 2021.

Yhteenvedona Gasgrid pitää metaania koskevan komission asetusluonnoksen sisältöä hyvänä ja kannatettavana. Kuitenkin Gasgrid näkee, että komission asetusluonnoksen eräät toimenpiteet aiheuttavat lisävelvoitteita ilman hyötyjä ja sitä kautta kustannuksia asiakkaille. Gasgridin ehdottaa vuotomittausten suorittamista 1–2 vuoden välein. Lisäksi ehdotamme korjausten toteuttamista viimeistään asiakasseisokissa sitomatta korjausta 1 vuoden määräaikaan. Edellä esitetyillä muutoksilla komission asetusluonnos olisi hyväksyttävissä ja kannatettava.

Espoossa, 21.3.2022

Olli Sipilä
Toimitusjohtaja
Gasgrid Finland Oy